

בבל

(איסור היציאה)

אוצר החכמה

"כשם שאסור לצאת מארץ ישראל לחוץ לארץ, כך אסור לצאת מבבל לשאר הארצות"¹.

אפשר לפרש טעם איסור זה בשני פנים.

א. כשם שאסור לצאת מארץ ישראל מצד קדושת הארץ, כך אסור לצאת מבבל בגלל הקדושה שבה, קדושה הנובעת מן הישיבות שהיו בארץ זו.

ב. אסור לצאת מארץ ישראל משום שהקב"ה בחר בה עבור עם ישראל כמקום של שלימות החירות והגאולה; וכך אסור לצאת מבבל, שהקב"ה בחר בה כמקום ישובם של ישראל בגלותם².

ואיכא בינייהו בשנים.

א. כשנסגרו הישיבות שבבבל - לטעם הראשון מתבטל אז האיסור, מה שאין כן לטעם השני.

ב. כאשר הישיבות מצויות בארץ אחרת, לא בבבל - לטעם הראשון חל איסור יציאה גם על ארץ זו; ואילו לטעם השני אין איסור אלא על בבל.

ופלוגתת הראשונים היא.

רש"י מפרש³ "לפי שיש שם ישיבות המרביצות תורה תמיד". והיינו כטעם הראשון⁴.

הרמב"ם, לאידך, כותב: "כשם שאסור לצאת מהארץ לחוץ לארץ, כך אסור לצאת מבבל לשאר הארצות, שנאמר בבבלה יובאו ושם יהיו"⁵. הרי שמפרש כטעם השני.

לכן מדייק הרמב"ם "כשם שאסור לצאת מהארץ" (בה' הידיעה), ולא "מארץ ישראל", שכן מדובר בארץ זו שמאז ומתמיד, מעת בריאת העולם⁶, נבדלה ונבחרה מכל הארצות בכך שהקב"ה בחר בה.

(לקו"ש יח עמ' 403)

בבל (איסור היציאה)

4. ולפי זה הלשון "כשם... כך" אינו מתיישב כל כך,

שהרי א"י קדושה בעצם, בעוד שקדושת בבל נובעת

מלומדי התורה שבה.

5. רמב"ם הלכות מלכים פ"ה הי"ב.

6. ראה ערכים הנ"ל.

1. כתובות קיא, א.

2. ראה ערך ארץ ישראל (בחירה וקדושה). ארץ

ישראל (איסור היציאה ממנה ומצות הישיבה בה).

3. כתובות שם.